

Ajó tanító tudása papi tudás. Munkája papi munka. Fölemelni az anyagot a maga köréből, szellemi szférába emelni, ahogy a pap teszi az Úrfelmutatásban. Ez a tudás nem didaktikai szempontok szerint összeállított lecke, hanem élet. Úgy kell élni, hogy a körülöttünk lévő anyagot fölemeljük.

Az első lépés természetesen az, hogy önmagunkat, a minket alkotó anyagot emeljük föl, tehát az Útra lépünk, szellemünket kinyitjuk az Igazságra és az Életre. A rögtön adódó fölismerés fölfogni, hogy a lét köre tágasabb az életünkénél. Addig, ameddig az élet akkorának látszik, mint a lét, addig egyiknek sincs semmi értelme, legföljebb mint a bomoknak, szélnek, levegőnek. Ameddig tartanak, addig tartanak, tehát habzsoljuk föl mindazt, amit megkaparinthatunk, használjuk ki az időt, amennyire csak lehet, használjuk ki a többieket, zsigereljük ki a földet a végsőig. Az élet ebből a szögből zsánerélet: az ami, annyi amennyi, mintha mitológiájából kiszakadt kerti törpe volnánk.

A kinyúló szellem, a fölfelé meginduló élet még nem istenes élet, de annyit már lát, hogy a világ túlnyúlik a logika, a mikroszkópok, a távcsövek láthatárán, az elméletek fényes ködein, ebben a hatalmasságban már szégyelli régi tudálékossága gögjét. Kinyújtja kezét és megfogja a mellette állókét. Fél, fölismerte, hogy van fönt és lent, lehet emelkedni és lehet süllyedni; röpködhet és másokat is röptethet. Látja, hogy az élet ünnep. Mindegyik: a legfájdalmasabb és a legszegényebb is lehet fényes és boldog, ha fölfelé tart.

Az erő, amivel az ember a dolgokat fölemeli, a szeretet, a teremtés rendező elve, Isten mosolya, a hozzá való hasonlatosságunk. Csöppet sem érzélgés, még kevésbé édelgés. Inkább például a faültető gondossága, a kenyérszögő hálaadása és mozdulata, mellyel a karéjt továbbadja, és egyáltalán: ahogy megadjuk a dolgok módját; az ütleget, amellyel Jézus a kufárokat a Szentély tisztelétére megtanította, az a kis csoszszánó lépés, mellyel Kolbe Maximilián az auschwitzzi hóhérok elé kiállt.

Szent Maximilián lépésével az iránytalan gyötrelmeket áldozattá változtatta. Ünnepet alkotott. Ez volt a csodája; megmutatta, hogy az úgynevezett természeti, biológiai, társadalmi, haláltábori törvények nem voltak képesek hatalytalanítani a Törvényt. A remény él. A hóhérok, de a halál, a gyűlölet és a rettegés is legyőzhető, rontó szándékuk Szent Maximilián ünnepében visszajára fordult. Kiderült, hogy még abban a koromsötétnek mutatkozó pokolban is létezik út fölfelé, ha akad valaki, aki a sajátja mellett a társai szívét is fölemeli az Úrhoz.